

på grundlag af en fængslingskendelse. I denne situation kan det være nødvendigt af hensyn til sagens opklaring at give den mistænkte beskikkede forsvarer et pålæg om ikke at videregive nogen oplysninger overhovedet til den mistænkte – herunder oplysning om, at der verserer en sag mod den pågældende. Når hensynet, der har begrundet pålægget, er bortfaldet, skal pålægget ophæves. I den anførte situation er det således ikke nødvendigt af hensyn til sagens opklaring at opretholde et så vidtrækkende et pålæg, når den sigtede eller tiltalte er blevet anholdt.

3.3.2.4. Efter den gældende bestemmelse i § 745, stk. 4, er det politiet, der træffer afgørelse om begrænsning i forsvarerens adgang til aktindsigt mv. Forsvareren kan imidlertid efter bestemmelsen i § 746, stk. 1, indbringe politiets afgørelse herom for retten.

Ud fra retssikkerhedsmæssige hensyn finder Justitsministeriet, at det bør være retten, der har kompetencen til at træffe afgørelse om, hvorvidt der foreligger hensyn, der kan begrunde en undtagelse af materiale fra forsvarerens adgang til aktindsigt, og om disse hensyn er af så afgørende betydning, at forsvareren kan afskæres adgang til materialet. Det bør således være retten, der foretager afvejningen af på den ene side betydningen af de hensyn, der kan begrunde en fravigelse af forsvarerens ret til aktindsigt, og på den anden side fravigelsens betydning for forsvarerens muligheder i den konkrete sag for at varetage sigtedes eller tiltaltes forsvar. Det fremgår endvidere af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis, at en beslutning om at tilbageholde oplysninger for svaret bør træffes af en uafhængig og upartisk dommer, der har et sådant kendskab til sagen, at denne kan vurdere, om en tilbageholdelse er i overensstemmelse med kravene til en retfærdig rettergang, jf. pkt. 3.4. nedenfor.

Den dommer, der har truffet afgørelse om, hvorvidt der kan undtages materiale fra forsvarerens adgang til aktindsigt, bør efter Justitsministeriets opfattelse ikke deltage som dommer under domsforhandlingen i den senere straffesag, da dommeren på baggrund af sit forudgående kendskab til sagen vil være i besiddelse af oplysninger, som forsvareren ikke kender. Det samme gør sig gældende, hvis dommeren har truffet afgørelse om eksempelvis foretagelse af et indgreb i meddelelseshemmeligheden, og der i forbindelse hermed har været fremlagt oplysninger, der efter § 745 b er undtaget forsvarerens adgang til aktindsigt. Det foreslås derfor, at der indsættes et nyt stk. 4, i retsplejelovens § 60, om inhabilitet, hvorefter en dommer vil være inhabil i forbindelse med domsforhandling af straffesa-

gen, hvis han har truffet en afgørelse af den ovennævnte karakter.

En dommers inhabilitet antages normalt at have afsmittende virkning for retsassessorer og fuldmægtige ved samme embede, f.eks. hvis dommeren har en personlig interesse i sagens udfald. I de her omhandlede tilfælde, hvor dommerens inhabilitet ikke er begrundet i egeninteresse i sagens udfald, men derimod i at den pågældende dommer – i forbindelse med behandlingen af en anmodning fremsat af politiet efter § 745 b – har fået kendskab til oplysninger, som forsvareren ikke kender, vil inhabiliteten ikke smitte af på retsassessorer og fuldmægtige ved samme embede.

Derimod er det Justitsministeriets opfattelse, at den gældende ordning, hvor politiet træffer afgørelse om *tavshedspålæg*, bør fastholdes. Der er tale om et mindre indgribende foranstaltning. Ligeledes vil forsvareren i sagens natur her være bekendt med begrænsningen og dermed have mulighed for at indbringe denne for retten, jf. § 746.

Undtagelse af materiale fra forsvarerens adgang til aktindsigt er en afgørelse af så indgribende karakter, at den bør træffes af retten efter kontradiktorisk proces, hvor argumenter både for og imod fravigelsen af retten til aktindsigt er blevet fremført. Det vil derfor være vigtigt, at en person er til stede under rettens behandling af spørgsmålet, der kan fremføre synspunkter til støtte for forsvarerens ret til aktindsigt i den konkrete sag.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er imidlertid, som anført, at varetage afgørende hensyn til eksempelvis fremmede magter, statens sikkerhed, tredjemands liv eller helbred eller til opklaring af alvorlig kriminalitet. Disse afgørende hensyn kan i situationer, hvor den foreslåede bestemmelse bringes i anvendelse, alene varetages ved at afskære forsvarerens adgang til aktindsigt. Såfremt forsvareren har lejlighed til, inden retten træffer sin afgørelse, at gøre sig bekendt med anklagemyndighedens materiale og argumenter for at afskære aktindsigten, forspildes formålet med foranstaltningen. Justitsministeriet finder derfor ikke, at forsvareren skal have adgang til deltage i retsmøder, hvor spørgsmålet om en undtagelse af materiale fra forsvarerens adgang til aktindsigt drøftes. Som en konsekvens heraf foreslår Justitsministeriet, at det udtrykkeligt anføres i § 748 om sigtedes og forsvarerens ret til at overvære retsmøder, at reglerne i bestemmelsen ikke omfatter retsmøder, der afholdes med henblik på at afgøre, om forsvarerens ret til adgang til aktindsigt skal begrænses, eller retsmøder, hvor der fremlægges oplysninger, der efter § 745 b er undtaget fra forsvarerens adgang til aktindsigt, og hvor der har